

**การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ของเทศบาลตำบลไชยมงคล
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗**

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีกรนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยง : เพื่อให้องค์กรมีมาตรการ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกัน โดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ (Post-Decision)

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure แรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพการควบคุม การกำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำ เช่น การอำนวยความสะดวก รวดเร็ว ลดขั้นตอน ลดเวลา การแก้มัดให้เป็นถูกหรือได้รับการยกเว้นทางกฎหมาย

ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประเภทของความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. ความเสี่ยงการทุจริตของการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ
๓. ความเสี่ยงการทุจริตของการจัดซื้อจัดจ้าง
๔. ความเสี่ยงการทุจริตของการบริหารงานบุคคล

ศัพท์เฉพาะ คำนียาม

“ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)” การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต

“ประเมินความเสี่ยงการทุจริต” เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอย่างไรบ้าง

“โอกาส (Likelihood)” โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น

“ผลกระทบ (Impact)” ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน

“ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)” คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัยคือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

“สินบน Bribery) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ที่เสนอว่าจะให้ สัญญาว่าจะให้ มอบให้ การยอมรับ การให้ หรือการร้องขอสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันส่งผลต่อการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในลักษณะจงใจให้กระทำการหรือไม่กระทำการที่ขัดต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ

๑) ด้านโอกาสที่จะเกิด (Likelihood)

๒) ด้านผลกระทบ (Impact)

๑.๑ การระบุความเสี่ยง

- พิจารณาขอบเขต ด้านที่จะทำการประเมิน

- พิจารณากระบวนการงานที่จะทำการประเมิน

- ระบุขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการงานที่จะทำการประเมิน

- ระบุความเสี่ยงการทุจริตที่อาจจะเกิดขึ้น ในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑.๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง ๔ ระดับ

๑) ระดับต่ำ

๒) ระดับปานกลาง สามารถใช้ความรอบคอบ ระมัดระวัง ในระหว่างปฏิบัติงาน

ตามปกติควบคุมดูแลได้

๓) ระดับสูง เป็นกระบวนการงานที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร

มีหลายขั้นตอนยากต่อการควบคุม

๔) ระดับสูงมาก เป็นกระบวนการงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ไม่สามารถติดตาม

กำกับได้อย่างใกล้ชิดหรือสม่ำเสมอ

๑.๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง

๑) นำข้อมูลสถานะความเสี่ยง มาหาค่าระดับความเสี่ยง (ระดับ ต่ำ , ปานกลาง , สูง และ สูงมาก) โดยคำนวณจาก โอกาสที่จะเกิดการทุจริต กับ ความรุนแรงของผลกระทบ

โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood)

ระดับ	โอกาส	คำอธิบาย
๑	ต่ำมาก	นาน ๆ ครั้ง (เกิดขึ้นได้ปีเว้นปี)
๒	ต่ำ	ไม่บ่อย (เกิดขึ้นได้ปีละ ๑ ครั้ง)
๓	ปานกลาง	ปานกลาง (เกิดขึ้นได้ ๑ ครั้ง ไตรมาสเว้นไตรมาส)
๔	สูง	บ่อย/มีโอกาสดังกล่าวสูง (เกิดขึ้นได้ ๑ ครั้งทุกไตรมาส)
๕	สูงมาก	บ่อยมาก/โอกาสสูงมาก/เกิดขึ้นแน่นอน (เกิดขึ้นได้มากกว่า ๑ ครั้ง ทุกไตรมาส)

ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
๑	น้อยมาก	ไม่เป็นสาระสำคัญ/น้อยมาก (แทบจะไม่มีผลกระทบ)
๒	น้อย	ต่ำ/น้อย (กระทบต่อความน่าเชื่อถือ/ความสำเร็จของเป้าหมายตามยุทธศาสตร์)
๓	ปานกลาง	ปานกลาง (กระทบต่อความน่าเชื่อถือ/ความสำเร็จของเป้าหมายตามยุทธศาสตร์)
๔	สูง	สูง/วิกฤติ (กระทบต่อความน่าเชื่อถือ/ความสำเร็จของเป้าหมายตามยุทธศาสตร์)
๕	สูงมาก	สูงมาก/หายนะ (กระทบต่อความน่าเชื่อถือ/ความสำเร็จของเป้าหมายตามยุทธศาสตร์)

การวิเคราะห์ระดับผลกระทบและโอกาสของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

Risk Assessment Matrix		ระดับโอกาส (ความเป็นไปได้)					
		ต่ำมาก	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	
		๑	๒	๓	๔	๕	
ผลกระทบ (ความรุนแรง)	น้อยมาก	๑	๑	๒	๓	๔	๕
	น้อย	๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
	ปานกลาง	๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
	สูง	๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
	สูงมาก	๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
ระดับความเสี่ยง							

เกณฑ์ในการยอมรับความเสี่ยง

ระดับความเสี่ยง	คะแนน	ความหมาย
ต่ำ	๑-๔	ระดับที่ยอมรับได้โดยไม่ต้องควบคุมความเสี่ยง ไม่ต้องมีการจัดการเพิ่มเติม
ปานกลาง	๕-๙	ระดับที่พอยอมรับได้โดยมีการติดตามและควบคุมความเสี่ยง หรือป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงพร้อมทั้งมีการเฝ้าระวังไม่ให้เกิดความเสี่ยงเพิ่มสูงขึ้น
สูง	๑๐-๑๖	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้โดยต้องมีการจัดการบริหารความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ต่อไป
สูงมาก	๑๗-๒๕	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้และมีความจำเป็นต้องรีบเร่งจัดการบริหารความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้โดยเร็ว

๒. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

พิจารณาจากประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน ดังนี้

มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	คำอธิบาย	
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็ง และ ดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงทุจริตได้	
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้	<u>ยอมรับได้</u>
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวม และไม่มีประสิทธิผล การควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้	<u>ยอมรับไม่ได้</u>

นำค่าระดับความเสี่ยง x มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต เท่ากับ การประเมินประสิทธิภาพ มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	ค่าระดับความเสี่ยง			
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	ระดับสูงมาก
ดี	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
พอใช้	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
อ่อน	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
เทศบาลตำบลไชยมงคล อ.เมืองนครราชสีมา จ.นครราชสีมา

ประเด็น	ภารกิจ/กระบวนการ/ การดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	Risk Score (L x I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับ ความ เสี่ยง
๑. การอนุมัติ อนุญาต ตาม พระราชบัญญัติการ อำนวยความสะดวก ในการพิจารณา อนุญาตของทาง ราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	การยื่นคำขอ หรือขอต่อใบอนุญาต	การเรียกรับสินบน/ ผลประโยชน์จากผู้ยื่นคำขอ เพื่อช่วยให้การดำเนินการ รวดเร็วขึ้น	๓	๓	๙	ปานกลาง
๒. การใช้อำนาจตาม กฎหมาย/การ ให้บริการตามภารกิจ	งานจัดเก็บภาษี, ค่าธรรมเนียม, ใบอนุญาต	การเข้าตรวจ หรือเยี่ยม สถานที่ของผู้ประกอบการ ร้านค้า โดยมีเจตนานำไปสู่ การเรียกจ่ายเงินพิเศษเพื่อ แลกกับการอำนวยความสะดวก	๓	๓	๙	ปานกลาง
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง	งานจัดซื้อจัดจ้าง	การตรวจรับพัสดุไม่เป็นไป ตามข้อกำหนดในสัญญา หรือ TOR เนื่องจากมีการ รับเงินหรือผลประโยชน์	๓	๓	๙	ปานกลาง
		มีการให้สินบน/ของขวัญ/ สินน้ำใจ ซึ่งจะนำไปสู่การ เอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา	๓	๔	๑๒	สูง
๔. การบริหารงาน บุคคล	การรับพนักงานจ้าง หรือ ลูกจ้าง	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์เพื่อรับ พนักงานเข้าทำงาน	๓	๓	๙	ปานกลาง
	งานบริหารงานบุคคล	ความโปร่งใสในการ บริหารงานบุคคล เช่น การ ซื้อขายตำแหน่ง การ ประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้ง โยกย้าย การ ดำเนินการวินัย เป็นต้น	๓	๓	๙	ปานกลาง

(ลงชื่อ)..........ผู้ประเมิน
(นางสาวสุภัค พิศลิ้ม)

ตำแหน่ง นักวิชาการตรวจสอบภายในปฏิบัติการ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
เทศบาลตำบลไชยมงคล อ.เมืองนครราชสีมา จ.นครราชสีมา

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
การอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑. การเรียกรับสินบน/ผลประโยชน์จากผู้ยื่นคำขอเพื่อช่วยให้การดำเนินการรวดเร็วขึ้น	ปานกลาง	๑. จัดทำนโยบายไม่รับของขวัญหรือของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) และสื่อสารแก่พนักงานและบุคคลภายนอกทราบ ๒. จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน เช่น คู่มือการขอ อนุญาต เป็นต้น ๓. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์เทศบาล ๔. มีระบบการแจ้งเบาะแสการทุจริตคอร์รัปชัน (Whistle Blowing) ๕. จัดให้มีการประเมินความพึงพอใจของผู้มารับบริการและวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน ๖. จัดอบรมให้ความรู้ ปลุกจิตสำนึกในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นประจำทุกปี ๗. จัดโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่บุคลากรเป็นประจำทุกปี	

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริตในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการ ทุจริต	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการ ในการบริหารจัดการความ เสี่ยง	หมายเหตุ
การใช้อำนาจตาม กฎหมาย/การ ให้บริการตามภารกิจ	๑. การเข้าตรวจ หรือเยี่ยม สถานที่ของผู้ประกอบการ ร้านค้า โดยมีเจตนานำไปสู่ การเรียกจ่ายเงินพิเศษเพื่อ แลกกับการอำนวยความสะดวก สะดวก	ปานกลาง	๑. จัดทำคำสั่งแต่งตั้ง ผู้ปฏิบัติงานในการเข้าตรวจ หรือเยี่ยมสถานที่ ๒. ห้ามมิให้บุคลากรใน หน่วยงานใช้อำนาจใน ตำแหน่งหรือหน้าที่ ดำเนินงานหรือโครงการที่ เอื้อผลประโยชน์กับตนเอง ทั้งที่เกี่ยวกับเงินและไม่ เกี่ยวกับเงิน ๓. เปิดโอกาสให้บุคลากร ภายในหน่วยงานมีส่วนร่วม ในการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ การทุจริต โดยการจัดให้มี ช่องทางการร้องเรียนที่ เข้าถึงง่าย ปลอดภัย รวมทั้ง ช่องทางการติดตาม ๔. มีระบบการแจ้งเบาะแส การทุจริตคอร์รัปชัน (Whistle Blowing) ๕. จัดให้มีการประเมินความ พึงพอใจของผู้มารับบริการ และวิเคราะห์ผลการ ประเมินเพื่อพัฒนาการ ดำเนินงานของหน่วยงาน ๖. จัดอบรมให้ความรู้ ปลุก จิตสำนึกในการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตเป็น ประจำทุกปี ๗. จัดโครงการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมแก่ บุคลากรเป็นประจำทุกปี	

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริตในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการ ทุจริต	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการ ในการบริหารจัดการความ เสี่ยง	หมายเหตุ
การจัดซื้อจัดจ้าง	๑. การตรวจรับพัสดุไม่ เป็นไปตามข้อกำหนดใน สัญญา หรือ TOR เนื่องจาก มีการรับเงินหรือ ผลประโยชน์	ปานกลาง	๑. ผู้บังคับบัญชามีการ ควบคุมและติดตามการ ทำงานอย่างใกล้ชิด มีการ สอบถามและกำกับให้ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๒. ให้กำหนดรายละเอียด คุณลักษณะเฉพาะหรือร่าง ขอบเขตงานที่ไม่เอื้อ ประโยชน์ ให้ผู้ยื่นข้อเสนอ หรือผู้ประกอบการรายใด รายหนึ่ง	
	๒. มีการให้สินบน/ ของขวัญ/สินน้ำใจ ซึ่งจะ นำไปสู่การเอื้อประโยชน์ ให้กับคู่สัญญา	สูง	๑. ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่พัสดุ จัดซื้อจัดจ้างกับผู้เสนองาน ที่มีความเกี่ยวข้องกับ บุคลากรภายในหน่วยงาน ทั้งประโยชน์ส่วนตนและ ประโยชน์สาธารณะที่มีผล ต่อการปฏิบัติหน้าที่ ๒. แต่งตั้งคณะกรรมการ หรือผู้รับผิดชอบทุกครั้ง และสลับเวียนบุคคล ผู้รับผิดชอบโดยแต่งตั้งจาก เจ้าหน้าที่ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะในเรื่อง นั้น ๆ	

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริตในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการ ทุจริต	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการ ในการบริหารจัดการความ เสี่ยง	หมายเหตุ
การบริหารงานบุคคล	๑. การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับ พนักงานเข้าทำงาน	ปานกลาง	๑. จัดทำนโยบายไม่รับ ของขวัญหรือของกำนัลจาก การปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) และสื่อสารแก่ พนักงานและ บุคคลภายนอกทราบ ๒. มีระบบการแจ้งเบาะแส การทุจริตคอร์รัปชัน (Whistle Blowing) ๓. จัดอบรมให้ความรู้ ปลุก จิตสำนึกในการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตเป็น ประจำทุกปี ๔. จัดโครงการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมแก่ บุคลากรเป็นประจำทุกปี	
	๒. ความไม่โปร่งใสในการ บริหารงานบุคคล เช่น การ ซื้อ ขายตำแหน่ง การ ประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้ง โยกย้าย การ ดำเนินการวินัย เป็นต้น	ปานกลาง	๑. มีประกาศเกี่ยวกับ มาตรการสร้างความโปร่งใส ในการบริหารงานบุคคล ๒. กำหนดหลักเกณฑ์การ บริหารและพัฒนาทรัพยากร บุคคล ได้แก่ หลักเกณฑ์การ สรรหาและคัดเลือกบุคลากร หลักเกณฑ์การบรรจุและ แต่งตั้งบุคลากร หลักเกณฑ์ การพัฒนาบุคลากร หลักเกณฑ์การประเมินผล การปฏิบัติงานบุคลากร และหลักเกณฑ์การให้คุณให้ โทษและการสร้างขวัญ กำลังใจ	